

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ПРАКТИКИ ОСНОВНОЇ МОВИ
(ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ)**

ДЛЯ СТУДЕНТІВ І КУРСУ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Методичні рекомендації з практики основної мови (практична фонетика французької мови): / Укладачі: С.О. Краплич, В.В. Черуха, Н.О. Михальчук. – Рівне: РДГУ, 2006. – 35 с.

Укладачі:

Краплич С.О. – викладач кафедри романо-германської філології РДГУ;

Черуха В.В. – викладач кафедри практики англійської мови РДГУ;

Михальчук Н.О. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови РДГУ

Рецензенти:

Палій В.П. – кандидат педагогічних наук РІС КСУ;

Голуб Т.В. – старший викладач кафедри іноземних мов РДГУ

Відповідальний за випуск:

Михальчук Н.О. – завідувач кафедри практики англійської мови РДГУ

Затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 5 від 6 грудня 2004 р.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою РДГУ, протокол № 12 від 24 червня 2005 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2006

Передмова

Дана розробка призначена для студентів, які вивчають французьку мову як другу іноземну мову, а також може бути використана всіма, хто володіє мовою в обсязі програми середньої школи.

Матеріал викладено в двох частинах: теоретичній і практичній.

В теоретичній частині дається опис мовленнєвого апарату і утворення звуків, артикуляційної бази, опис та класифікація голосних та приголосних звуків французької мови, особливості їх вимови, явищ мовленнєвого потоку, поняття про інтонацію, ритмічну групу та синтагму.

Практична частина містить тренувальні вправи для відпрацювання і постановки звуків, які складаються з скоромовок, прислів'їв, поезій, і вибрані вірші відомих французьких поетів.

Мета розробки – допомогти студентам опанувати основні поняття та особливості французької фонетики та оволодіти артикуляційною базою, вимовою звуків та інтонацією.

Найкращі вірші сприятимуть значному поповненню лексичного запасу студентів, зацікавлять французькою літературою, історією та культурою.

Фонетика – розділ лінгвістики, що вивчає сукупність фонічних засобів вираження мови: звуки, спосіб їх вимови, види звуків, їх комбінація і видозміни, а також різні інтонаційні засоби такі як, наголос, мелодійність, ритм та інші.

Фонема

Фонема – найменша фонічна одиниця мови. Порівняйте три слова: si-su-sou. Si – це сполучник, su – дієприкметник минулого часу від “savoir”, sou – іменник, який означає дрібну монету. Різниця між звуками [i] – [y] – [u] вказує на відмінність між словами, змінює їх значення. Звідси випливає, що ці звуки мають відмінне значення. Вони називаються фонемами. Заміна [i] на [y] або [u] в одному й тому ж контексті змінить значення слів. І навпаки, наприклад, у слові “maison” деякі французи вимовляють «ai» як «ê» в слові “fenêtre”, інші як «é» в слові «thé» або як проміжний звук між «ê» і «é». Це є різні варіанти фонем [ɛ] і їх зміна не змінює значення слова і не перешкоджає його розумінню. Такі варіанти можуть бути стилістичними, діалектичними, індивідуальними, суспільними. Вони однаково залежать від сусідніх звуків.

Артикуляційний апарат. Утворення звуків

Звуки вимовляються за допомогою артикуляційного апарату. Вони формуються в гортані, носовій і ротовій порожнині, ще виконують роль резонаторів. Розрізняють активні і пасивні артикулятивні органи. Пасивними називають органи, які знаходяться в одній і тій же позиції. До таких належать верхня щелепа, тверде піднебіння і зуби. Активні органи можуть зміщуватися. До них відносять нижню щелепу, губи, язик, м’яке піднебіння.

При утворенні звуків видихнуте з легенів повітря надходить через голосову щілину в гортань, виходить через рот, або через рот і ніс. Якщо голосова щілина відкрита, повітря вільно проходить, не спричиняючи вібрації голосових зв’язок, утворюючи таким чином глухі приголосні звуки. Коли звукові зв’язки змикаються і закривають голосову щілину, повітря спричиняє вібрацію голосових зв’язок, в результаті чого утворюється музичний звук, який називається голосом і лежить в основі всіх голосних і дзвінкх приголосних. Всі звуки поділяються на дві основні категорії: голосні і приголосні.

Артикуляційна база

Артикуляційною базою називається сукупність типових позицій і рухів органів артикуляційного апарату необхідних для формування звуків.

Артикуляційна база французької мови має свої риси:

1. Всі звуки французької мови характеризуються енергійністю артикуляції. Органи артикуляційного апарату, за допомогою яких формуються звуки (язик, губи, нижня щелепа) є дуже напруженими.

2. Більшість французьких звуків вимовляються в передній частині ротової порожнини, кінчик язика навпроти зубів.

3. Більшість французьких складів закінчується голосними звуками і є відкритими.

4. Французькій мові властива ритмічна група.

5. Слова, що утворюють ритмічну групу, вимовляються разом, ніяких пауз між словами всередині групи не допускається.

6. Французькій мові притаманна ритмічність. Всі склади вимовляються однаково. Наголошений лише останній склад ритмічної групи, він довший за ненаголошений.

Вимова кожного звуку включає три фази:

1. Вибір потрібної позиції.

2. Напруженість.

3. Вибух.

Дотримання цих трьох фаз є необхідним у французькій мові. Воно дозволяє уникнути утворення дифтонгів і оглушення звуків.

Голосні звуки

Голосними називаються звуки, які утворюються внаслідок коливання голосових зв'язок, коли видихнуте повітря виривається без перешкод через ротову або через ротову і носову порожнини одночасно.

Тембр голосних звуків змінюється залежно від позиції артикуляційних органів ротової порожнини, які служать резонаторами.

Фонетична система французької мови має п'ятнадцять голосних звуків [i-e-ε-a / y-ø-œ / u-o-ɑ / ɛ- œ-ō-ā].

Класифікація голосних звуків

Голосні звуки французької мови відрізняються напруженістю артикуляції. Всі французькі голосні вимовляються чітко, енергійно, артикуляційні органи, які беруть участь у їх формуванні повинні бути напруженими.

Голосні звуки розрізняються за положенням язика, нижньої щелепи, губ, м'якого піднебіння.

1. Від положення язика залежить поділ голосних на передні і задні.

При вимові передніх голосних звуків кінчик язика знаходиться біля основи нижніх зубів, середня частина язика торкається твердого піднебіння. До передніх голосних звуків належать: [i-e-ε-a / y-ø-œ / ẽ- œ̃].

При вимові задніх голосних звуків кінчик язика не торкається нижніх зубів, задня частина язика піднімається до м'якого піднебіння. До задніх голосних звуків належать: [u-o-o-ɑ / ɔ-ɑ̃].

2. Від позиції нижньої щелепи і спинки язика залежить поділ голосних на відкриті і закриті.

Для відтворення відкритих голосних щелепа опускається, нижня частина язика залишається опущеною або злегка піднятою.

При утворенні закритих голосних звуків щелепа трохи опущена, ротовий отвір звужений, нижня частина язика піднята.

До відкритих голосних звуків належать: [a-ɑ-ã-ε-ẽ-œ-œ̃-o-ô]. Закритими голосними вважаються: [e-i-ø-y-u-o].

Існує також поділ голосних на відкриті [a-ɑ-ã] і напіввідкриті [ε-œ- o-ẽ- œ̃], закриті [i-y-u] і напівзакриті [e-ø-o].

3. За положенням губ голосні звуки поділяються на округлені і неокруглені (або губні і негубні). Губні звуки вимовляються округленими губами, енергійно і напружено. При утворенні неокруглених звуків, губи витягуються.

У французькій мові є ряд неокруглених звуків: [i-e-ε-a- ẽ]. Всі інші голосні – округлені: [y-ø-œ / u-o-o-ɔ-ɑ̃-œ̃].

4. Від положення м'якого піднебіння залежить поділ голосних на чисті і носові.

Якщо м'яке піднебіння підняте, повітря проходить тільки через ротову порожнину, формуючи чисті голосні звуки. Якщо м'яке піднебіння опущене, прохід в носову порожнину стає вільним і повітря проходить одночасно через ротову і носову порожнину, утворюючи носові звуки [ẽ- œ̃-ɔ̃-ɑ̃].

Для французького темпу характерними є довгота голосних звуків, чергування довгих наголошених і коротких ненаголошених складів.

Особливості вимови французьких голосних звуків

1. Французьким голосним властива виразність і енергійність вимови, тобто артикуляційні органи, які беруть участь у їх формуванні, мають бути напруженими, а їх рухи – точними. Голосні звуки вимовляються напружено і різко перериваються перед паузою.

2. Утворення дифтонгів не спостерігається. Звук є чистим, звучить в одному тембрі від початку до кінця, тоді як в українській мові, де напруженість є не такою великою, звучання змінюється, з'являються додаткові звуки.

Наприклад: dette [det], donne[don].

3. У французькій мові не існує послаблення або зміни тембру голосного звуку, який знаходиться в ненаголошеному положенні. Голосні звуки мають однакове звучання в усіх положеннях. Лише один наголошений голосний фонетично є трохи сильнішим і довшим за інші.

Особливості вимови французьких приголосних звуків

1. Як і голосні, французькі приголосні звуки вимовляються напружено і енергійно.

2. При утворенні приголосного звуку органи артикуляційного апарату набувають потрібного положення для вимови голосного звуку, який йде за ним чи передує йому (якщо слово закінчується на приголосний). Таким чином, вимовляючи один і той самий приголосний “p” в слові “pis”, губи видовжуються, а в словах “pu”, “roux” – округлюються. Склади [pi – bi – li – mi - ki] містять різні приголосні, але всі вони вимовляються видовженими губами для передачі звуку [i].

3. Французькі приголосні характеризуються відсутністю палаталізації, тобто не пом'якшуються перед голосними.

Виняток: щодо приголосних [k] і [g], вони пом'якшуються перед голосними переднього ряду. Відбувається досить слабка палаталізація і в кінцевій групі [ik].

Наприклад: camarade [k'amarad], garçon [g'arsõ], chic [ʃik].

4. Французькі кінцеві приголосні характеризуються помітним послабленням. Коли слово закінчується на приголосний, м'язи енергійно витягуються при утворенні цього приголосного. Таким чином вони не втрачають свого звучання.

Порівняйте: телефон – téléphone.

Французький звук “п” вимовляється досить чітко, порівняно з українським “п”, який вимовляється в ніс.

5. У французькій мові кінцеві приголосні не оглушаються.

Порівняйте: parade [parad]-парад(т)

Таким чином, в групі приголосний + “r”, або приголосний + “e” в кінці слова “r” і “e” в розмовній мові можуть опускаються.

Наприклад: ouvrir la porte [uvlɑport] , c’est mon oncle [sɛmɔ̃nɔ̃ :k].

Ритмічна група

Мовленнєвий потік у французькій мові розпадається на групи слів, які становлять одну смислову єдність. При цьому наголос падає на останній склад останнього слова групи. Такі групи слів називаються ритмічними, а наголос – фразовим або ритмічним. Коли слово входить в ритмічну групу, воно втрачає свій наголос на користь групи.

Порівняйте: C’est un crayon. C’est un crayon bleu.

Ритмічну групу становлять:

I. Всі службові слова становлять одну групу з самостійними частинами мови.

1. Іменник і його детермінанти (артиклі, присвійні і вказівні займенникові прикметники, неозначені прикметники, числівники).

Наприклад: deux amis, trois cours, mon travail.

2. Прийменник і іменник.

Наприклад: avec un ami, chez lui, à la bibliothèque.

3. Дієслова «être, sembler, paraître» і їх означення.

Наприклад: il est petit, vous paraissez fatigué, ils sont professeurs.

4. Дієслово і особові займенники: je, tu, il, leur, nous, vous, me, te, se, on.

Наприклад: Je marche. Il me le dit. On les voit. Nous écriras-tu?

5. Допоміжні або напівдопоміжні (semi-auxiliaires) дієслова і дієприкметники минулого часу, неозначені форми дієслів у складних дієслівних формах.

Наприклад: Elle est arrivée. Nous avons chanté. Je vais partir. Tu viens d’arriver. Il faut le faire. Je peux répondre.

II. Дві самостійні частини мови, де одна визначає іншу.

1. Іменник і якісний прикметник, який йому передує.

Наприклад: un grand garçon, un petit chapeau.

2. Іменник і якісний односкладовий прикметник, що стоїть за ним.

Наприклад: une table ronde, un livre russe.

3. Прикметник або дієприкметник і прислівник, який йому передує.

Наприклад: très jeune, mondialement connu.

4. Дієслово і прислівник, який йому передує.

Наприклад: Il a beaucoup travaillé. Nous avons bien fait.

5. Дієслово і односкладовий прислівник, який стоїть за ним.

Наприклад: Parlez bas! Je marche vite.

III. Сталі вирази.

Наприклад: une chambre à coucher, prendre l'air, faire ses études, avoir faim.

Синтагма

Згідно з визначенням Л. Щерби, “синтагма – це фонетична одиниця, яка виражає семантичну єдність, яка формується навіть в процесі мовлення і може включати одну або більше ритмічних груп”. Поділ на синтагми залежить насамперед від змісту висловлювання, так само як від стилю і мети висловлювання.

Синтагма – фонетична одиниця, яка має такі характерні ознаки:

1. Наголос, який ставиться на останню наголошену групу однієї синтагми і є сильнішим за наголоси інших наголошених груп, що передують останній.

2. Мелодійність. Межа синтагми визначається зміною тону.

3. Пауза. Синтагми відокремлюються паузами. Але в середині синтагми пауза не робиться.

4. Зчеплення. Зчеплення не робиться між двома синтагмами, але воно є обов'язковим у середині синтагми. Не існує суворих правил щодо поділу висловлювання на синтагми. Проте розділові знаки можуть служити межею синтагми.

Зв'язування

Кінцевий приголосний слова, що пишеться, але не вимовляється перед приголосним або німим “h”, в деяких випадках вимовляється перед голосним або німим “h”, з якого починається наступне слово. Це фонетичне явище називається зв'язуванням. За загальним правилом, в межах мовного потоку звуків, кінцевий приголосний попереднього слова, який не вимовляється, становить один склад з початковим голосним наступного слова.

Наприклад: petit garçon [pə-ti-gar-'sõ]

Але: petit enfant [pə-ti-tã·-'fã]

petit homme [pə-ti-'tom]

Кінцевий звук “t” слова “petit” не вимовляється перед приголосним “g”, але вимовляється перед голосним “e” і перед німим “h”. Він

відноситься до того ж складу, що й голосний, з якого починається наступне слово.

Деякі приголосні змінюються під час вимови при зв'язуванні:

а) **s** і **x** вимовляються як **z**:

six élèves [si-ze-'le:v]

vous allez [vu-za-'le]

б) **d** вимовляється як **t**:

grand effort [grã·-tɛ-'fo:r]

в) **f** вимовляється як **v** перед словами “heures”, “ans”. В інших випадках вимовляється як **f**.

г) після якісних прикметників на [ɛ̃], які стоять перед іменником, завдяки зв'язуванню відбувається деназалізація приголосних:

certain espoir [sɛr-tɛ-nɛs-'pwa:r]

moyen age [mwa-jɛ-'nɑ:ʔ]

д) [õ] завжди деналізується при зв'язуванні в слові “bon”.

Присвійні прикметники “mon, ton, son” можуть вимовлятися при зв'язуванні двома способами: mon ami [mo-na-'mi] або [mõ-na-'mi]. Інші носові голосні не вимовляються при зв'язуванні: on attend un ami [õ-na-'tã -ã-na-'mi]

Найчастіше зв'язування робиться зі звуками [z], [t], [n]. Зв'язування з [r] робиться з прикметниками “premier, dernier, léger”:

Dernier étage [dɛr-nje-re-'ta:ʔ]

Приголосний “p” зберігається при зв'язуванні зі словами “trop” і “beaucoup”:

Trop aimable [tro-pɛ-'mabl]

В закінченнях “-rs” або “-rt” зв'язування не робиться, а відбувається зчеплення з “r”:

Il dort encore [il-do-rã·-'ko :r]

Але зв'язування завжди робиться з особовими займенниками:

Dort-il? [dɔr-til]

Приголосний “g” вимовляється як “k” лише у виразі “sang impur” [sã·-kɛ-'py :r] de la “Marseillaise”.

Є три основних види зв'язування:

1. Обов'язкове зв'язування. Його роблять завжди незалежно від вжитого стилю.
2. Необов'язкове або факультативне. Воно залежить від вжитого стилю.
3. Заборонене зв'язування звуків.

Обов'язкове зв'язування

Таке зв'язування є обов'язковим у ритмічній групі. Воно робиться між службовим словом і самостійною частиною мови.

1. Між артиклем і прикметником (присвійним, вказівним, неозначеним, якісним), числівником і іменником:

les élèves
un homme
grand enfant
cet arbre
quelques amis
deux autres

2. Між особовим займенником і дієсловом:

vous avez
ils appellent
il nous invite
ils y vont

3. Між дієсловом і особовим займенником або “on”, “en”, “y”:

vient – elle
prenez – en
prend – t-on

4. Між дієсловом “etre” і іменником або означеним прикметником:

Il est étudiant.

5. Між допоміжними словами в третій особі і дієприкметником минулого часу:

Il est arrivé. Elle avait acheté.

6. Між прислівниками “tres”, “bien” і наступним словом:

bien aimable
tres intéressant

7. Між прийменником і наступним словом:

chez eux
devant un parc
dans une heure

Примітка: зв'язування прийменників “selon, vers, hors” з наступним словом не робиться: vers elle

8. Після “quand, dont”:

quand il pleut
dont elle parle

9. В більшості виразів і в складних словах:

vis-à-vis
tout à l'heure
Champs – Elysées
mot-à-mot
de temps en temps
Etats – Unis

Примітка: Зв'язування не робиться у виразах:

nez à nez
de long en large

За загальним правилом зв'язування не робиться між двома ритмічними групами:

Souvent / il vient nous voir.

Maintenant / il part.

Зв'язування не робиться:

1. Між підметом, вираженим іменником, і присудком:

Le temps / est beau

Les enfants / entrent

2. Між іменником і прикметником, які стоять в однині:

enfant / obéissant

bois / immense

prix / élevé

Примітка: зв'язування можливе, якщо іменник і прикметник вживається у множині:

enfants obéissants

bois immenses

prix élevés

3. Між сполучником “et” і наступним словом:

lui et / elle

lire et / écrire

un homme et / une femme

4. Перед словами, які починаються на німий “h”:

des / héros

en / haut

5. Перед “un, huit, onze” і після “cent”:

les / huit

les / onze

cent / un

j'en prends / un

Виняток: dix – huit

vingt – huit

6. Перед словами “oui, oh, ah, non”:

mais / oui
non / énergique
des / oh

7. Перед словами, що починаються на “у”:

des / yoles
des / yussa

Виняток: des yeux

8. Після займенників у запитанні з інверсією у складних дієслівних формах:

Vont – ils / arriver?
Sont – ils / ingenieurs?
Pouvons – nous / entrer?
A – t – on / eu le temps?

9. Після “s” в середині складних іменників, які вживаються у множині:

des vers / a soie
des arcs – en – ciel
des pots – au – feu

10. Після слів “selon, comment, moyennant”:

selon / eux
comment / as – tu fait ca?

Виняток: Comment allez – vous?

11. Перед словами: uhlan, ululer, ululement:

les / uhlands
des / ululements

Необов’язкове (факультативне) зв’язування

Частота факультативного зв’язування залежить від стилю. Воно властиве художньому стилю і дуже рідко вживається в розмовній мові.

Зв’язування можливе:

1. Після прислівників:

vraiment / aimable
mais / il faut
assez / utile
pas / amusant

Виняток: “tres, quand”, після яких зв’язування є обов’язковим:

tres utile
quand on parle

2. Після деяких прийменників: après, avant, depuis, durant, pendant, suivant:

depuis / un jour

après / un an

3. Між дієсловом і його додатком:

j'écris / une lettre

il allait / à la campagne

en parlant / à sa soeur

4. Після допоміжних дієслівних форм (виняток: особові займенники в третій особі).

avait – il

Je suis / entré

je vais / aller au musée

il doit / arriver

5. Між іменником і прикметником у множині:

des homes / agés

des prix / élevés

Консонантне зчеплення

У французькій мові слова, які утворюють ритмічну групу або синтагму вимовляються разом, як одне слово.

Якщо слово закінчується на приголосний, який вимовляється, і наступне слово починається з голосного, кінцевий приголосний звук першого слова зливається з голосним, на який починається наступне слово. Це явище називається консонантним зчепленням.

Наприклад: avec une amie

Кінцевий “с” слова “avec” зливається з голосним слова “une”, утворюючи один склад, так само, як в групі слів “une amie” приголосний “п” вимовляється з голосним “а”.

Загалом приголосний звук, зливаючись з іншим звуком, не змінює своїх властивостей: un fils ingrat

Проте можуть змінитися властивості складів. Так, в Marcel, admire, une statue [mar-‘sɛl], [a-dmi·r], [yn-sta-‘ty] склади [sɛl], [dmi·r] є закритими. В синтагмі “Marcel admire une statue” [mar-‘sɛ-la-dmi·-ryn-sta-‘ty] склади “sɛl” і “dmi·r” стають відкритими.

Голосове зчеплення

Якщо слово закінчується на голосний, який вимовляється, і наступне слово починається з голосного звуку, ці голосні зчіплюються.

Наприклад: j'ai entendu une voix.].

Голосні ai-en-u-u- зливаються.

Голосове зчеплення робиться в ритмічній групі і синтагмі.

Інтонація

Інтонацією називають сукупність інтонаційних засобів, таких як наголос, мелодійність, ритм, тембр.

Завдяки інтонації слово або група слів стає фразовою єдністю. Мелодійність відіграє головну роль в організації речення (питального, наказового, розповідного).

Розповідне речення

Всі речення, які констатують якийсь факт (подію), висловлюють чиєсь судження, називаються розповідними. Такі речення можуть мати одну, дві або кілька ритмічних груп.

I. В реченні з однією ритмічною групою тон в кінці речення різко знижується:

4	
3	
2 ___ ___	___ ___ ___
1 _____	_____

Elle est là.

Elle est partie.

II. У кожній ритмічній групі спостерігається підвищення голосу (тону), але воно відбувається поступово і закінчується на наголошеному складі ритмічної групи. В ритмічній групі, яка закінчує речення, тон останнього складу різко знижується.

4
3
2 ___ _ — — — —
1 _____

Elle est partie ce matin.

III. Речення, в якому є декілька ритмічних груп, найчастіше поділяється на дві мелодійні частини, які протиставляються одна одній завдяки мелодійності, де перша частина є висхідною і друга – спадною. Вершина мелодійності припадає на кінець висхідної частини. Потім тон знижується до останнього складу спадної частини:

4		
3	/	
2	— — — — —	2 — — — — —
1		\

La famille de mon ami Daniel habite rue de Rivoli

Питальні речення

Питальне речення утворює запитання. За інтонацією розрізняють такі типи питальних речень:

1. Загальне – коли запитання стосується дієслова (всього речення). Можлива відповідь – “oui” або “non”.
2. Спеціальне – коли запитання стосується складової частини речення (підмет, додаток і т.д.). Відповідь не може бути “oui” або “non”, тут необхідно дати повнішу відповідь.

Загальне запитання

Загальне запитання будується трьома способами: за допомогою інтонації (якщо порядок слів прямий); інверсії; за допомогою “est-ce que”.

1. Порядок слів прямий, як і в розповідному реченні, але в кінці речення ставиться знак питання. Такі речення промовляються висхідним тоном. Речення починається на тон вище, ніж розповідне (третій рівень) і останній склад вимовляється на найвищій ноті (четвертий рівень).

Порівняйте:

Розповідне речення	Питальне речення
4	_____?
3	_____
2	_____
1	_____

Ils vont au cinéma.

Ils vont au cinéma?

2. Загальне запитання з інверсією має найвищу точку в кінці інверсії.

Потім тон спадає і повільно знову піднімається на останній склад (3-4-2 рівні).

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Avez-vous mon stylo?

3. В загальному запитанні з питальним зворотом “est-ce que” найвища голосова точка припадає на “que”, потім тон знижується і повільно підвищується на останньому складі.

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Est-ce que vous l'avez acheté?

Останній склад речення може промовлятися спадним тоном.

Спеціальне запитання

Таке питання виражається за допомогою питального слова (займенника, прикметника, прислівника).

1. Запитальні займенники.

Займенник – підмет: qui, qui est-ce qui (особа).

Наприклад: Qui (qui est-ce qui) parle?

Qu'est-ce qui se passe?

Lequel, laquelle, lesquels, lesquelles (une chose).

Наприклад: Lequel est rouge?

Займенник – додаток: qui, qui est-ce que (une personne).

Наприклад: Qui cherchez-vous ?

Qui est-ce que vous cherchez?

Que, qu'est-ce que (une chose)

Наприклад: Que voulez-vous ?

Qu'est-ce que vous voulez?

Lequel, laquelle (une chose)

Наприклад: Lequel prends – tu?

Займенник – додаток з прийменником: à qui, de qui, avec qui, etc. (une personne).

Наприклад: A qui parle – t – il? A qui est-ce qu'il parle?

A quoi, de quoi, avec quoi (une chose).

Наприклад: De quoi parlez-vous? De quoi est-ce que vous parlez?

2. Питальні прикметники.

Quel, quelle, quels, quelles з прийменником або без нього.

Наприклад: Quel temps fait-il? A quelle heure part-elle?

4. Питальні прислівники.

Où, d'où, quand, combien, comment, pourquoi.

Наприклад: Où vas-tu? Quand arrive-t-il?

В питальних реченнях, в яких є питальні слова, найвища точка тону припадає на останній склад питального слова або виразу, потім тон спадає і знову трохи піднімається на останньому складі речення. Кінець речення можна промовляти спадним тоном, не підвищуючи його на останньому складі.

1)

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Qu'est-ce que j'en ai fait?

2)

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Comment avez-vous fait ça?

Наказове речення

Наказове речення виражає наказ. Воно складається з дієслова в наказовій формі.

Наприклад: Ouvrez la porte! Fermez la fenêtre! Apportez – moi une carafe d'eau, s'il vous plaît!

Починається на високому тоні (4 рівень), потім тон знижується до останнього складу речення, яке промовляється низьким тоном (1 рівень).

4	_____	_____
3	_____	_____
2	_____	_____
1	_____ \	_____ \

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Ouvrez la porte. Fermez la fenêtre.
 Apportez-moi une carafe d'eau s'il vous plaît.

Найвищий наголос припадає на перше слово, яким є дієслово, що виражає наказ. Іноді це дієслово випускається. Інтонація залишається такою ж:

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Une tasse de café, s'il vous plaît.

Окличне речення

Окличне речення відноситься до вишуканого (емфатичного стилю). Воно служить для вираження різних емоцій. Орфографічно закінчується знаком оклику. Інтонація окличного речення може мати два протилежні мелодійні контури.

А. Речення може починатися на дуже високому тоні, а потім знизитися до останнього складу. Така форма починається з окличного слова.

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Que c'est joli!

Б. Речення може починатися на середньому тоні і підвищитись до найвищої точки. Найчастіше воно не починається з окличного слова.

4	_____
3	_____
2	_____
1	_____

Mais c'est formidable!

Класифікація приголосних

Приголосні вибухові або тертя утворюються за допомогою видихнутого повітря, яке викликає або не викликає коливання голосових зв'язок. Фонетична система французької мови нараховує 20 приголосних. Вони поділяються на 2 групи: шумні і дзвінкі. Шумні приголосні – це ті, в яких переважає шум: [p, b, t, d, g, z, s, ʒ, k, f, v].

Дзвінкі приголосні – приголосні, в яких переважає музичний тон: [m, n, l, r, j, ʒ, w].

Шумні приголосні в свою чергу поділяються на 2 групи: глухі [p, t, s, k, f] і дзвінкі [b, d, z, g, v].

За розташуванням артикуляційних органів приголосні поділяються на вибухові, фрикативні і на вібруючі. До вибухових належать звуки p, b, t, d, k, g, m, n, ŋ; фрикативних – f, v, s, z, ʃ, ʒ, l, j, ʒ, w. Приголосний [r] належить до вібруючих.

Exercices de prononciation

[r]

A force de forger on devient forgeron.

Le livre d'Anatole France «Le crime de Sylvestre Bonnard» est un livre très intéressant.

Le frère d'Albert ne ferme jamais la grande porte vitrée de l'entrée.

Toujours, tous les soirs, ma grand-mère sort à la même heure pour faire une promenade au bord de la rivière.

La charrette roulait sur des routes raides, rapides, rudes, poudreuses et ténébreuses.

Sur les cèdres et sur les cyprès, au bord de la route couverte de poussière grise, des milliers de cigales se répondaient d'un arbre à l'autre.

Trois gros rats gris entrèrent dans trois grands trous noirs.

Il faut rire avant d'être heureux de peur de mourir sans avoir ri. (La Bruyère)

Mardi soir le libraire Raoul rouvrira sa librairie rue de Rivoli.

Rira bien qui rira le dernier.

Le mur murant Paris rend Paris murmurant.

[l]

Le loup léchait sa lèvre blessée.

Un clou chasse l'autre.

Les lilas blancs fleurissaient à l'aube.

Des larmes silencieuses coulaient sur les jours blêmes d'Hélène.

La dentelle blanche de Marcelle est très belle.
Le clapotis de l'eau planait dans l'air alourdi de l'automne.
Les belles boucles blondes de Lolotte s'aplatissaient sous la pluie.
Une alouette vole dans le ciel bleu, éclairé de soleil.
Adèle alla à la clinique et on lui appliqua un cataplasme.
Lundi Loulou va à l'école Normale.

[i]

L'analyse chimique est difficile.
Samedi Philippe lira dix chapitres de chimie.
La timidité de Lili est visible.
Ce livre de Virgil est illisible.
Nini lit la critique et rit de plaisir.
Lise reprise les chemises grises de Philippe.
Le critique et son guide visitent mille villes tranquilles.
Lisez le titre de ce chapitre: «Visitez la ville de paris»

[e]

Ouvrez et lisez ces livres gais.
Le bébé de Renée a le nez épaté.
Révissez et écrivez les dictées de l'année passée.
J'ai l'idée d'aller au musée Léger qui a été créé pour son jubilé.
Pour le thé je serais chez mémé.
Le nez des poupées de Pépé sont cassés.
Ne restez pas bouche bée, répétez les phrases de la dictée.
Récitez ces poésies, éditées l'année passée chez Didier.

[a]

Ma camarade alla à Madagascar.
Jeanne apporta une banane à sa cane.
Le canard de papa nagea sur le lac.
Dans sa cabane la femme attrapa une chatte qui l'égratigna.
La chatte a quatre pattes et la table a quatre pieds.
La cataracte de Niagara sépare les Etats-Unis du Canada.
Mardi papa va à Paris et samedi papa a à aller à Arles.
Tard, la cavalcade des dames masquées passa sous l'arcade pour aller à
la mascarade.

Il n'a femme, cheval, ni vache
Qui n'ait toujours quelques taches (La Fontaine).

[ε]

La baguette de maître est beige clair.
La chaire et la chaise de maître sont en chêne claire.
Le père de Pierre cherche son assiette et sa cuillère.
La cuillère du père de Pierre est par terre.
La mère du maire perd une paire de jarretières.
Cette semaine Madelaine joue Chimène sur une scène d'Athènes.
Le thermomètre prouve qu'il gèle cet hiver.
Germaine est très frêle, mais elle est plus belle qu'Adèle.
Mon cher frère Robert est très fier de sa carrière.
Odette aime la Seine et ses quais, elle s'y promène en jaquette de laine.
Tt toute peine mérite salaire.
Un ver de terre est dans un verre de verre vert.

[y]

Tel juge, tel jugement.
La lune éclair les murs et la rue.
Lucie n'étudie pas à l'université.
Ursule aime les mures et les prunes.
Les jupes de Julie sont usées.
Suzanne fut mal jugée par le juriste juvénile.
Les jujubes de Jura sont très juteux, leur jus est très sucré.
Ursule étudie une multitude d'inutilités.
Arthur admire la nature: la brume, la lune, la verdure.
Amusette:
Il a tant plu
Qu'on ne sait plus
Pendant quel mois il a le plus plu.
Mais le puis sur c'est qu'en surplus
S'il avait moins plu
Ça m'eut plus plu.

[Ø]

Monsieur Mathieu est très vieux.
Les yeux de monsieur Mathieu sont bleus.
La vendeuse brise deux œufs.
Les yeux du vieux sont creux.
Le vieux Mathieu est très curieux.
Jeudi le vieux part, il fait ses adieux.

La jupe de tulle bleue de cette danseuse est délicieuse.
Si tu veux, tu peux goûter ce fruit délicieux.
Il pleut, il pleut,
Le ciel n'est pas bleu.
Le ciel est bleu-
Est-ce qu'il pleut ?

[œ]

Les meubles sont neufs dans cet immeuble.
René est seul, il est veuf.
Qui un œuf, vole un boeuf.
Claire cueille des fleurs et des feuilles de ce tilleul.
Mieux vaut bon gardeur que bon amasseur.
Le professeur Beurrier venait toujours à l'heure.
Mercredi ma soeur a apporté quelques fleurs bleues pour l'anniversaire
de son directeur.
Tout à l'heure le boxeur furieux heurta son adversaire et en un clin
d'oeil le jeta par terre.

[u]

Raoul ouvre le journal pour prouver qu'il a toujours raison.
La soupe, le bouillon et surtout le mouton bien rôti sont très savoureux.
Les poussins roulent comme de petites boules jaunes autour de la poule
rousse qui glousse.

«Les hiboux» par Robert Desnos:

Ce sont les mères des hiboux
Qui désiraient chercher les poux
De leurs enfants, leurs petits choux,
En les tenant sur les genoux.
Leurs yeux d'or valent des bijoux,
Leur bec est dur comme cailloux,
Ils sont doux comme des joujoux...
Mais aux hiboux point de genoux !

[o]

Paul cause avec Claude à Bordeaux.
C'est beau, un bateau sur les flots.
«Les fautes de Claude sont drôles», dit Charlotte.

Rose se repose sous le saule qui se mire dans l'eau.
A l'aube Claudine va à Fontainebleau. A Fontainebleau le ciel est bleu.
A chaque oiseau son nid est beau.
Claudine saute dans l'eau de son bateau.
La peau des paumes de Rose est rose et embaumée.
Claude a versé un peu d'eau dans le pot de Paul.

«La Véronique» par Robert Desnos:

La Véronique et le taureau
Parlaient ensemble au bord de l'eau.
Le taureau dit: «Tu es bien belle!»
La Véronique: «Tu es beau!»
La Véronique est demoiselle
Mais le taureau n'est que taureau.

[o]

Monique et Nicole étudient à l'école Normale.
Cet homme et économe; il fait sa popote avec des carottes et des
échalotes.

Yvonne sonne à la porte de l'école à Niort.
Simone donne la pomme à la bonne de Nicole.
Le jeune homme téléphone à la Sorbonne et y va avec Yvonne.
Paul est phonéticien; c'est un collaborateur de notre professeur à la
Sorbonne.

Sous le porche de toréro vit un fier et beau taureau et alors sans dire un
mot il jeta son grand couteau.

[α]

Derrière la glace, on la voit lasse et pale.
Ne tachez pas de pousser l'âne, vous vous lasserez inutilement.
La classe de Thomas est basse, sale et étroite.
Je tache d'effacer une tache sur cette tasse.
Hélas, les lilas de Cléopâtre sont fanés depuis trois jours déjà.
La, au théâtre, Nicolas avait l'air las et il avait froid.
Un grand gard vend des lilas près du théâtre.

[ã]

Jean marche lentement en regardant toujours de l'avant.
En ce moment mon logement n'est pas grand malheureusement.

L'enfant de Jean aura quatre ans le trente décembre dans un an.
La lampe dans la chambre d'Henriette est grande et brillante.
La pervenche, la lavande et la menthe sont des plantes odorantes.
«Le pélican» par Robert Desnos.

[ō]

Quel est ton nom et ton prénom, mon garçon?
Mon nom est Dupont, mon prénom est Gaston.
Tout chien est lion dans sa maison.
On sonde les ondes profondes en plongeant au fond de l'océan.
Les bonbons de tonton Simon sont très bons : ils fondent sur les langues
des enfants.

Sur le pont d'Avignon on chante et on danse tout en rond.
«Dernier poème» par Robert Desnos.

[œ]

Le parfum de menthe est commun.
Mon ami Humbert est brun.
Un et un font deux.
Lundi quelqu'un m'a emprunté un livre.
C'est malsain d'être au jeun.
Par droit et par raison chacun est maître dans sa maison.

«Le Message» par Jacques Prévert:

La porte que quelqu'un a ouverte,
La porte que quelqu'un a refermée...
La chaise où quelqu'un s'est assis.
Le chat que quelqu'un a caressé.
Le fruit que quelqu'un a mordu,
La lettre que quelqu'un a lue,
La chaise que quelqu'un a renversée
La porte que quelqu'un a ouverte,
La route où quelqu'un court encore
Le bois que quelqu'un traverse
La rivière où que quelqu'un se jette
L'hôpital où quelqu'un est mort...

[ē]

Tout est bien qui finit bien.

Qui n'a rien ne craint rien.
Le gardien vient chez Lucien mais ne dit rien.
Le chien de Lucien suit le gardien sur les boulevards parisiens.

Amusette par Pouchkine

«Tien et mien,- dit La Fontaine-
Du monde a rompu le lien».
Quant à moi, je n'en crois rien:
Que serait-ce, ma Climène,
Si tu n'étais plus la mienne
Si je n'étais plus le tien?

[w]

Louis habite bien loin de Louise.
Ayez soin de mettre au point ces devoirs de Louis.
Le Danois parlait des pingouins et de la mouette qu'il apprivoisait
pendant son voyage au Pole Sud.
En jouant, Louis s'aperçoit de la voix enrouée de Gaston Leroy qui ne
fait que des couacs.

Tout vient à point à qui sait attendre.
Loin des yeux, loin du coeur.
De loin en loin le peintre corrigeait ses dessins sur l'avis de l'écrivain.

[y]

La lune fait reluire les cuivres de la cuisine.
La lune luit depuis huit nuits sur les cuivres de la cuisine.
C'est lui qui a traduit cette ennuyeuse nouvelle.
Aujourd'hui la pluie ruisselle sur les tuiles du toit.

«Les oiseaux du souci» par Jaques Prévert:

Pluie de plumes, plumes de pluie,
Celle qui vous aimait n'est plus.
Que me voulez-vous, oiseaux?
Plume de pluie, pluie de plumes...
Depuis que tu n'es plus, je ne suis plus,
Je ne sais plus où j'en suis.
Pluie de plumes, plumes de pluie,
Je ne sais plus que faire.
Suivre de pluie, pluie de suie,

Est-ce possible que jamais plus
Plumes de suie... Allez ouste dehors, hirondelles,
Quittez vos nids... Hein? Quoi? Ce n'est pas la saison des voyages?
Je m'en moque, sortez de cette chambre, hirondelles du matin.
Hirondelles du soir, partez... Où? Hein? Alors restez, c'est moi qui
m'en irai...

Plumes de suie, suie de plumes, je m'en irai nulle part et puis un peu
partout.

Restez ici, oiseaux du désespoir!

Restez ici... faites comme chez vous.

[j]

Arrachez une feuille de votre cahier et faites le brouillon de votre
composition.

On babille à son aise en travaillant à l'aiguille.

Le métier du chirurgien fut apprécié par le jeune initié.

Hier ma vieille tante Marianne a loué une villa au pied d'une colline
couverte d'acacias.

Les yeux de la fillette brillèrent en voyant le ciel bleu, le soleil, le
ruisseau, les acacias, les dahlias.

Le doyen vient voir au foyer les étudiants en biologie.

[n]

De la campagne Agnès partira pour les montagnes.

En Bretagne il y a des vignobles.

Les montagnards vivent dans les montagnes,

Les campagnards vivent dans les campagnes.

Agnès dit à son compagnon qu'il est grognon.

Agnès peignait son petit agneau blanc.

Si l'oiseau chante, c'est bon signe, signe que vous pouvez signer.

POESIES

Le pélican

Le capitaine Jonathan,
Etant âgé de dix-huit ans,
Capture un jour un pélican
Dans une île d'extrême-Orient.
Le pélican de Jonathan
Au matin, pond un œuf tout blanc
Et il en sort un pélican
Lui ressemblant étonnamment.
Et ce deuxième pélican
Pond, à son tour, un œuf tout blanc
D'où sort, inévitablement,
Un autre qui en fait autant.
Cela peut durer pendant très longtemps
Si l'on ne fait pas d'omelette avant.

Robert Desnos

Chanson d'automne

Les sanglots longs des violons
de l'automne
Blessent mon coeur d'une langueur
monotone
Tout suffoquant et blême
quand sonne l'heure
Je me souviens des jours anciens
et je pleure
Et je m'en vais au vent mauvais
qui m'emporte
De ça de la
pareil à la feuille morte.

Paul Verlaine

Dernier poème

J'ai rêvé tellement fort de toi,
J'ai tellement marché, tellement parlé,
Tellement aimé ton ombre,
Qu'il ne me reste plus rien de toi.
Il me reste d'être l'ombre parmi les ombres
D'être cent fois plus l'ombre que l'ombre,
D'être l'ombre qui viendra et reviendra
Dans ta vie ensoleillée.

R. Desnos

Pour toi mon amour

Je suis allé au marché aux oiseaux
Et j'ai acheté des oiseaux
Pour toi
mon amour
Je suis allé au marché aux fleurs
Et j'ai acheté des fleurs
Pour toi
mon amour
Je suis allé au marché à la ferraille
Et j'ai acheté des chaînes
De lourdes chaînes
Pour toi
mon amour
Et puis je suis allé au marché aux esclaves
Et je t'ai cherchée
Mais je ne t'ai pas trouvée
Mon amour.

J. Prévert

La Cigale et la Fourmi

La Cigale ayant chanté
Tout l'été
Se trouva fort dépourvue
Quand la bise fut venue:
Pas un seul petit morceau
De mouche ou de vermisseau
Elle alla crier famine
Chez la Fourmi sa voisine,
La priant de lui prêter
Quelques grains pour subsister
Jusqu'à la saison nouvelle.
--Je vous paierai, lui dit-elle,
avant l'août, foi d'animal,
L'intérêt et principal.
La fourmi n'est pas prêteuse:
Cela son moindre défaut
--Que faisiez-vous aux temps chaud?
Dit-elle à cette emprunteuse.
--Nuit et jour, à tout venant,
je chantais ne vous déplaise.
--Vous chantiez! j'en suis fort aise!
Et bien! danser maintenant.

J. de la Fontaine

Le Corbeau et le Rénard

Maître Corbeau, sur un arbre perché,
Tenait en son bec un fromage.
Maître Rénard, par l'odeur alléché
Lui tint à peu près ce langage:
-Hé ! bonjour, monsieur du Corbeau!
Que vous êtes joli! que vous me semblez beau!
Sans mentir si votre ramage
Se rapporte à votre plumage,
Vous êtes le phénix des hôtes de ces bois.
A ces mots le Corbeau ne se sent pas de joie;
Et pour montrer sa belle voix,

Il ouvre un large bec, laisse tomber sa proie.
Le Rénard s'en saisit et dit: Mon bon monsieur,
Apprenez que tout flatteur
Vit aux dépens de celui qui l'écoute :
Cette leçon vaut bien un fromage, sans doute.
Le Corbeau, honteux et confus,
Jura, mais un peu tard, qu'on ne l'y prendrait plus.

J. de la Fontaine

Déjeuner du matin

Il a mis le café
Dans la tasse
Il a mis le lait
Dans la tasse de café
Il a mis le sucre
Dans le café au lait
Avec la petite cuillère
Il a tourné.
Il a bu le café au lait
Et il a reposé la tasse
Sans me parler...
Il a allumé
Une cigarette
Il a fait des ronds
Avec la fumée
Il a mis les cendres
Dans le cendrier
Sans me parler
Sans me regarder
Il s'est levé
Il a mis
Son chapeau sur sa tête
Il a mis
Son manteau de pluie
Parce qu'il pleuvait
Et il est parti
Sous la pluie
Sans une parole

Sans me regarder
Et moi j'ai pris
Ma tête dans ma main
Et j'ai pleuré.

J. Prévert

Ah, si vous saviez...

Ah, si vous saviez comme on pleure
De vivre seul et sans foyer,
Quelquefois devant ma demeure
Vous passeriez.

Si vous saviez ce que fait naître
Dans l'âme triste un pur regard,
Vous regarderiez ma fenêtre
Comme par hasard.

Si vous saviez que je vous aime
Surtout si vous saviez comment,
Vous entreriez peut-être même
Tout simplement.
S. Prudemment

L'automne

Vers les mers lointaines et bleues
Les oiseaux frileux sont partis,
Faisant des centaines de lieues,
Vers les mers lointaines et bleues

Déjà plus d'une feuille sèche
Parsème les gazons jaunis;
Soir et matin, la brise est fraîche;
Hélas! Les beaux jours sont finis!

(Th. Gautier. 1811-1872)

L'AUTOMNE

L'aube est moins claire, l'air moins chaud, le ciel moins pur ;
Les longs jours sont passés, les moins charmants finissent
Hélas !voici déjà les arbres qui jaunissent !
L'automne est triste avec sa bise et son brouillard,
Et l'été qui s'enfuit est un ami qui part.

(Victor Hugo. 1802-1885)

L'hiver

Voici l'hiver! Les hirondelles
Ont abandonné leurs doux nids,
Mais les moineaux moins frileux qu'elles,
Sont restés avec leurs petits.

Ils savent que, sur la fenêtre,
Quand la neige étend son manteau,
Le petit enfant viendra mettre
Le dîner au petit oiseau.

P. Luquet

L'hiver

Bonjour, l'hiver! Je t'aime l'hiver!
L'air pur, l'air frais, l'air froid;
La neige qui brille, la lumière,
Le vent soufflant dans les bois.
Les forêts spacieuses et claires
Aveuglent par leur beauté
Elles vont dormir pendant l'hiver
En attendant l'été.

Alexandre Aristov

Le printemps

Voici vient le doux printemps,
Réveil de la nature,
Qui nous ramène tous les ans
 Les fleurs et la verdure.
Le fleuve n'a plus de glaçons,
 Qui heurte le rivage;
L'herbe grandit, les buissons
 Se couvrent de feuillage.
Un soleil pur et radieux
 Brille aux cieux sans nuages,
Et des forêts l'hôte joyeux
 A repris son ramage.
Saison du plaisir, du bonheur,
 Tableau de notre enfance,
Que j'aime ta verte couleur,
 Symbole d'espérance!

César Malan

L'été

Voici l'été, partons aux champs,
Partons à la campagne.
Vive la plaine, vive les champs,
La mer et la campagne!

Brizeux

Sensation

Par les soirs bleus d'été, j'irai dans les sentiers,
Picoté par les blés, fouler l'herbe menue:
Rêveur, j'en sentirai la fraîcheur à mes pieds,
Je laisserai le vent baigner ma tête nue!

Je ne parlerai pas, je ne penserai rien.
Mais l'amour infini me montera dans l'âme,
Et j'irai loin, bien loin, comme un bohémien,
Par la nature, heureux comme avec une femme.

Arthur Rimbaud

ЗМІСТ

Передмова	3
Фонема	4
Артикуляційний апарат. Утворення звуків	4
Артикуляційна база	5
Голосні звуки	5
Класифікація голосних звуків	6
Особливості вимови французьких голосних звуків	7
Особливості вимови французьких приголосних звуків	7
Ритмічна група	8
Синтагма	9
Зв'язування	9
Обов'язкове зв'язування	11
Необов'язкове (факультативне) зв'язування	13
Консонантне зчеплення	14
Голосове зчеплення	14
Інтонація	15
Розповідне речення	15
Питальні речення	16
Загальне запитання	16
Спеціальне запитання	17
Наказове речення	18
Окличне речення	19
Класифікація приголосних	20
Exercices de prononciation	20
«Les hiboux» par Robert Desnos	23
«La Véronique» par Robert Desnos	24
«Le Message» par Jaques Prévert	25
Amusette par Pouchkine	26
«Les oiseaux du souci» par Jaques Prévert	26
Poesies	28

Навчальне видання

**Методичні рекомендації
з практики основної мови
(практична фонетика французької мови)**

для студентів I курсу мовних спеціальностей

Укладачі: *С.О. Краплич, В.В. Черуха, Н.О. Михальчук*

Відповідальний за випуск: *Н.О. Михальчук*

Комп'ютерна верстка: *В. Парфенюк, Л. Федорук*

Підписано до друку 24.06.2005 р.

Папір офсет. Формат 60/84 1/16.

Ум. др. арк. 1,1.

Тираж 100. Зам. № 45/2.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12